

זכות השימוע במס הכנסה ובמע"מ

על כל עסק לנהל ספרי חשבונות כחוק. פנקסי החשבונות של העסק, בין אם בפרינט ובין אם בדיגיטל, אמורים לשקף במדויק את ההכנסות ואת ההוצאות בעסק. נוסף על כך יש להגיש באופן שוטף דוחות לרשויות מס הכנסה ומע"מ, על בסיס התיעוד השנתי. חובת ניהול ספרים חלה על כל סוגי העסקים, החל מהעסק הקטן ביותר כעוסק פטור ועד לחברה בע"מ. עבירות שונות הקשורות לניהול הספרים עלולות להיות בתחום האזרחי ובתחום הפלילי כאחד, תלוי בהגדרתן ובחומרת העבירה. עליכם לדעת כי גם בעבירות כנגד רשויות המסים אתם זכאים לשימוע לפני המשפט כמתחייב בחוק. עו"ד אסף דוק מסביר על הליך השימוע במס הכנסה ומע"מ ותכליתו וכן כיצד ניתן להיערך אליו בהתאם.

תביעות הקשורות לרשויות המס

נישום הוא אדם יחיד או חברה שיש לו הכנסה בשנת מס. פקודת מס הכנסה, סעיפים 145-160 קובעת את הדרך שבה נקבעת ההכנסה של הנישום ומה סכום המס שעליו לשלם לרשויות המסים, בהתאם לניהול הספרים שביצע ולדו"ח שהגיש.

תביעות הקשורות בתחום יכולות להיות אי הקפדה על רישום תקבולים, ליקויים בספרי חשבונות, מתן חשבוניות פיקטיביות ועוד. אם הספרים נוהלו שלא כחוק יכול מנהל מס הכנסה או מע"מ לפסול את ספרי החשבונות של העסק בשנים האמורות ולהטיל קנסות כבדים. עבירות מסוימות אף נחשבות כפליליות ודין מאסר.

עבירות מס הכנסה - התנהלות אסורה והעלמת מס

עבירות מס הכנסה הן עבירות על-פי פקודת מס הכנסה אשר קובעות סנקציות פליליות כאשר החייב במס לא ממלא אחר דרישות והוראות החוק בנוגע לתשלום ודיווח מס הכנסה. כאשר החייב במס מורשע באחת מעבירות אלה הוא עלול לקבל עונש מאסר או קנס. עבירות מס הכנסה נחלקות לעבירות בעלות אופי טכני (עבירות מס טכניות) ולעבירות בעלות אופי מהותי (עבירות מס מהותיות). בשנים האחרונות ניכרת מגמת החמרה בכל הנוגע למדיניות הענישה בעבירות מס הן על ידי רשויות המס והן על ידי בתי המשפט. הסיבה לכך היא משום שאי תשלום מיסים מביא לדילול משאביה הכלכליים של החברה ובכך פוגע ביכולת של המדינה להשקיע בתשתיות ציבוריות לרווחת החברה כולה.

□ **עבירות מס טכניות** - המדובר בעקרון בעבירות מס ללא כוונה פלילית מובהקת. לדוגמא: אי-הגשת דו"ח שנתי במועד, הצהרת הון שלא הוגשה במועד. הענישה בגין עבירות מסוג זה יכולה להגיע עד שנת מאסר כאשר כל מקרה נבדק לנסיבותיו. ככל שהנישום פעל על מנת לתקן את מחדליו כך גם הנטייה תהיה מן הסתם להקל עמו בעונש.

□ **עבירות מס מהותיות** - המדובר בעבירות מס מהסוג החמור ואשר בדרך כלל מגלמות בחובן מחשבה פלילית של החייב לעשות פעולה או להימנע מפעולה. דוגמאות לעבירת מס מהותית: העלמת מס, השמטת הכנסות, ניהול פנקסי חשבונות כוזבים, הגשת דו"חות כוזבים. הענישה בגין עבירות מסוג זה יכולה להגיע עד 5 שנות מאסר בנסיבות רגילות ועד 7 שנות מאסר בנסיבות מחמירות.

עבירות מע"מ - התנהלות אסורה והעלמת מס

עבירות מע"מ נחלקות לשתיים: האחת, עבירה טכנית של התנהלות אסורה אשר אין בה דרישה לכוונה פלילית להעלמת מע"מ ודינה הוא עד שנת מאסר, והשנייה עבירה מהותית של העלמה מודעת ומכוונת של מע"מ ודינה הוא עד 5 שנות מאסר. עבירות מע"מ

מבוצעות לרוב שלא על-ידי עבריינים מקצועיים או אזרחים בעלי עבר פלילי, אלא על-ידי אזרחים נורמטיביים ביסודם, שזו להם ההסתבכות הראשונה עם החוק ואשר אין הם העלו בדעתם לשלוח יד לכיס חבריהם. אם כן, איך יכול להיות שכל כך הרבה אנשים נאשמים בביצועה ואיך אפשר להישמר מפניה? עו"ד אסף דוק מסביר במאמר הבא.

מהי זכות השימוע ברשויות המיסים?

עקרון השימוע נובע מהתפיסה כי מסים בעיקרם פוגעים בקניין האדם, וכי צעדי ענישה מטעם רשויות המסים, כגון פסילת ספרים, עלולים להרוס את העסק ואת חיי האדם. לכן לפני כל צעדים דרסטיים, קנסות ועונשים משפטיים, זכאי הנאשם לזכות השימוע ולהגיב על הטענות שבגינן הוא אמור להיענש על ידי מס הכנסה או מע"מ.

לאור זאת מוטמע עיקרון השימוע בחוקי רשויות המסים השונות, כמו פקודת מס הכנסה, חוק מע"מ, חוק מיסוי מקרקעין, פקודת המכס ובדיני מסים אחרים. החוק מבהיר כי לפני שיטלו על הנאשם קנסות ועונשים, הוא זכאי לקבל הליך שימוע ולפרוס את טיעונו.

יש לדעת כי היעדר שימוע הוא טיעון של ממש בבית משפט ויכול להביא לביטול החלטות שונות של רשות המסים, ולכן יש להעלותו כטענה מקדמית במועד מוקדם של דיון בבית משפט. לפי תפיסה זו בית משפט הדן בערעורי מסים הוא הערכאה השנייה ולא הראשונה. עליו לשמוע את טענות רשות מסים, זו או אחרת, רק לאחר שהנאשם כבר השמיע בפני רשות המסים את השגתו על ההאשמות התלויות נגדו.

זכות השימוע ניתנת במישור האזרחי ובמישור הפלילי.

שימוע ברשות המסים בתחום האזרחי

זכות השימוע במישור האזרחי ניתנת במקרים ובהם רשות המסים קבעה החלטות הקשורות למעמד משפטי של חברה, לעבירות מסוימות של ניהול ספרים וכדומה. הנישום זכאי לתהליך שימוע לפני שעניינו נדון בערכאה משפטית.

רשות המסים עוסקת במעקב הדוק ואכיפה מוגברת בתחום ניהול הספרים. הדבר נובע מהקלות היחסית שבה ניתן להעלים הכנסות באמצעות אי רישום הכנסות ובכך להתחמק מתשלום מסים. בשל כך עורכת הרשות ביקורת בקרב עסקים ומבצעת ביקורת על ספרי התקבולים. אם נמצא כי חלו ליקויים בספרים, רשאיות רשויות המס לפסול את ספרי העסק ולהטיל על בעל העסק סנקציות משמעותיות.

דוגמה לכך הוא שחר, מקדם אתרים באינטרנט. שחר עובד עם לקוחות רבים המעבירים לו תקבולים באמצעות העברה בנקאית. שחר הוא איש מקצוע טוב, אך לא מקפיד על רישום התקבולים בזמן ונוהג לעשות זאת אחת לחודש. בחודש מסוים דילג שחר על רישום זה, כי אביו אושפז בבית חולים. לרוע מזלו הגיעו דווקא בחודש האמור חוקרים מטעם רשות המסים ומצאו מחסור ברישום תקבולים במשך חודשיים, בעוד ההכנסות זרמו לעסק באופן סדיר. הם החליטו לפסול את ספריו של שחר ולקנוס אותו.

שחר נעזר בעו"ד שטען כי לא ניתנה לשחר זכות שימוע להביא את סיפורו ולכן קניסת הספרים אינה חוקית. השימוע ברשות המסים הוביל לתוצאה ובה בוטל האישום, לאחר שמנהל הרשות עיין בספרי התקבולים של שנים קודמות שנוהלו כהלכה ולאחר שעיין במסמכים הרפואיים שהובאו כעדות.

שימוע ברשות המסים בתחום הפלילי

זכות השימוע ניתנת גם במקרה ובו עבירת המס נחשבת כעבירה פלילית, למשל הוצאת חשבוניות פיקטיביות. כדאי לדעת כי יש הבדל בין עסקה מלאכותית לבין עסקה בדויה. עסקה בדויה מפרה את הנורמות הפליליות הכלכליות משום שהיא שקרית לחלוטין.

זכות השימוע שעומדת לנאשם בעבירת מס פלילית קיימת למעשה בכל תחום פלילי, בהתאם לסעיף 60א' לחוק סדר הדין הפלילי התשמ"ב-1982. עד תיקון הסעיף, היו זכאים רק אישי ציבור לשימוע בהליך פלילי, בשל ההד הציבורי שהיה למשפטם. אולם התיקון קובע כל אדם זכאי לקבל שימוע.

להלן שתי דוגמאות, שונות בחומרן, הקשורות לתחום הפקת חשבוניות פיקטיביות:

□ בעל בית דפוס שהדפיס חשבונית מזויפת המעידה על רכישה של ציוד יקר. בכך הגדיל את הוצאות העסק והקטין את סה"כ המסים שהיה עליו לשלם בסוף השנה.

□ רישום חשבונית על עסקה מסוימת על שמו של אדם אחר המשתמש בחשבונית הבדויה כהוצאה לכל דבר.

דוגמה לעבירה מהסוג השני בוצעה על ידי חברת קייטרינג ידועה מאזור המרכז. החברה ארגנה אירוע עבור אדם פרטי בעלות של ₪ 15,000. הלקוח, שהיה שכיר, אמר שאינו זקוק לחשבונית ולכן בעל חברת הקייטרינג לא רשם עבורו חשבונית. את החשבונית על עסקה זו רשם על שם חבר שיש לו עסק גדול ואשר דיווח כאילו ביצע אירוע לעובדים שלו ולכן נזקק לשירותי קייטרינג. שני הצדדים נאשמו בעבירת מס פלילית כנגד מס הכנסה ומע"מ לאחר שספריהם נבדקו ונמצא כי ביצעו עבירות דומות במהלך חמש השנים האחרונות. במהלך משפטם טען עורך הדין שלהם כי לא ניתנה להם זכות שימוע והשופט הורה לתת להם את זכות השימוע ברשויות המס האמורות, לפני המשך קיום המשפט. על אף השימוע, נשאר ההאשמות על תלן והנאשמים קיבלו מאסר בבית הכלא על עבירת צווארון לבן.

כדאי לדעת כי לעבירות מס אין עונשים קבועים בחוק ולכן כדאי להתייעץ עם עו"ד פלילי בכל מקרה ובו אתם נאשמים בעבירות מס. המשמעות של שימוע ברשות המס לפני משפט יכולה להיות שינוי סעיף ההאשמה ואף ביטול התיק כולו.

זמנת לחקירה במס הכנסה או במע"מ ואתה עומד בפני שימוע?

אתה זקוק לעורך דין המתמחה בעבירות מס שייסע לך להתנהל כראוי אל מול רשויות המס, בין אם זה בדיונים או בחקירה מולם ובין אם זה בכותלי בית המשפט. היוועצות בעו"ד פלילי הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך המנהלי או המשפטי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך ביעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שסייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לנישומים בהליכים המתנהלים בפני רשויות המס ובתי המשפט מזה תקופה ארוכה ובכך שומרים נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה וזמנתם לחקירה במס הכנסה או הוגש נגדכם כתב אישום בעבירות מס לבית המשפט פנו ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאירו פרטים ונשמח לסייע ולהציע לכם מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדכם. סודיות מלאה מובטחת.